

Vrijwilligersproject Dawda Stichting Gambia

Nieuwsbrief 29, april 2018

Respect, we are poor but not stupid!

Het is dinsdagochtend, 07 uur. Afrika ontwaakt. De lucht is gevuld met geluiden, geluiden van vogels en andere dieren. Hoog in de lucht zweven gieren, op zoek naar eten. De eerste zonnestralen breken door en kondigen een warme dag aan. De atmosfeer is gevuld met geuren. Het is geweldig om deze ochtendstond mee te maken en rustig te genieten. Nu voel je Afrika op z'n best.

Hierna begint de dag en gaan we brood halen, tapalapa, een soort stokbrood gemaakt van maismeel. Wij lopen naar de grote weg en worden uitbundig begroet door kinderen in schooluniformen. Ze hebben vaak al een lange wandeling gemaakt en zijn onderweg naar de school. Sommige moeten meer dan 5 kilometer lopen. De oudere kinderen houden de kleintjes goed vast. Het is niet druk op de weg, maar de langsrazende auto's vormen een groot gevaar. Omdat het talud van de weg erg slecht is en schuin afloopt, lopen de kinderen op de weg. Vrolijk zwaaiend lopen ze ons tegemoet. Om 1 uur in de middag gaan ze weer naar huis, dezelfde lange tocht, maar dan wel in de zengende hitte van de dag. Hun schooldag zit erop, de kinderen van de middagshift moeten om 13.30 uur op school zijn en lossen de andere kinderen af.

Wij lopen door naar het winkeltje. Het is een klein gebouwtje, opgetrokken uit mudblocks (modderblokken). Bij binnenkomst moet je bukken, anders stoot je je hoofd aan de uitstekende golfplaten. Het is donker, voor ons staat een jonge vrouw met een klein kindje op de rug. Ik schat de moeder 16 jaar oud. Aan haar hand heeft ze haar zoontje, welke ons met grote ogen aankijkt. Ze koopt een tapalapa, dit heeft het formaat van een klein stokbrood. Het brood kost 7 Dalashi, ongeveer 12 eurocent. Ze vraagt iets in het Mandinka, haar stamtaal, aan de eigenaar en ze wijst naar een grote pot met een deksel. De eigenaar maakt de pot open. Er komen vliegen uit. Met een lepel pakt hij mayonaise uit de pot en smeert dit op het brood. Daarna draait hij het brood in een stuk krant. De vrouw betaalt en gaat weg. Het jongetje blijft me aanstaren.

Nu zijn wij aan de beurt. De kleine ruimte (voor de klanten), ik schat 2 bij 1,5 meter, is gevuld met meerdere klanten. De eigenaar staat in zijn afgeschotelde winkeltje. Tussen ons is een wand van gaas. Door een opening van 20 bij 40 centimeter geeft hij me de 4 broden. Ik betaal met een biljet van 50 Dalashi en krijg samen met het wisselgeld een hand vol snoepjes als bedankje. We zijn immers zijn vaste klanten. Ik maak plaats voor de volgende klant en ga naar buiten. Gelukkig vergeet ik niet te bukken. Buiten moeten we eerst wennen aan het felle licht. De zon staat al hoog aan de hemel en de temperatuur loopt snel op. Als we teruglopen naar het community building, onze slaappleatsen, worden we overal begroet. Iedereen wil een praatje maken. Alhoewel we elkaar niet altijd goed kunnen verstaan, is het geweldig dat we door de mensen van Somita als dorpsgenoten worden beschouwd.

In de verte zien we de rookpluim achter het community building langzaam omhooggaan. Kaddy, Mariettou en Fay zijn voor ons water aan het koken, voor ons ochtendkopje thee en koffie.

Nog een nacht en dan gaan we weer naar ons koude Nederland.

De volgende dag vertrekken we rond de middag naar de kust. We hebben nog enkele afspraken en laat in de middag maken we nog een wandeling over het strand, waarna we rond 8 uur in de avond naar het vliegveld vertrekken. Onze traditie is om bij onze Juiceman David een overheerlijk glas verse juice te drinken. In onze nieuwsbrief nummer 17 kunnen jullie het levensverhaal van David lezen. Op onze site WWW.DAWDASG.NL vinden jullie al onze nieuwsbrieven. Als David ons ziet aankomen worden we uitgebreid begroet en verzamelt hij wat plasticstoelen om een zitje te maken onder een versleten parasol. David vertelt ons dat het seizoen erg tegenvalt. Ondanks dat er veel toeristen zijn verkoopt hij bijna niets. De toeristen blijven op de Resorts en laten de lokale bevolking "links" liggen. Had hij vorig jaar voldoende gespaard om ook na het toeristenseizoen te kunnen overleven, dit jaar kan hij met moeite voldoende eten kopen voor zijn gezin om te overleven. Hij heeft geen idee hoe hij de komende maanden rond kan komen. Het seizoen duurt nog tot mei en begint weer eind november. David is getrouwd en heeft 1 dochter van 15 jaar. Ze is klaar met haar Upper Basic opleiding en zou naar de Secondary School kunnen gaan. Er hoeft geen schoolgeld meer betaald te worden, maar de kosten voor boeken, schooluniform, vervoer en andere schoolbenodigdheden zijn te hoog voor David.

David heeft ons inmiddels zijn juice gebracht en komt bij ons zitten. Je ziet dat hem iets dwars zit. Hij begint te vertellen. Zoals we weten (Nieuwsbrief 17) is de verhouding met zijn vader niet goed. Vader woont nu in Guinee-Bissau, maar komt ieder jaar naar zijn familie in Gambia. Vader vindt het onacceptabel dat David maar 1 kind heeft. David heeft hem al vaak verteld dat zijn vrouw geen kinderen meer kan krijgen en ook dat hij blij is dat er maar een kind is, omdat hij niet weet hoe hij een groot gezin kan voeden. Toen zijn vader 1 jaar geleden weer eens op bezoek kwam, bracht hij een 2^e vrouw voor David mee. In Afrika, zeker in Gambia, moet een zoon altijd doen wat vader zegt, het niet accepteren van deze 2^e vrouw zou heel veel problemen opleveren. Dus David heeft nu 2 vrouwen en van zijn nieuwe vrouw heeft hij al een zoontje. De 2 vrouwen kunnen het niet goed met elkaar vinden en wonen niet samen met hem in hetzelfde compound. Hij heeft geen idee hoe hij beide gezinnen moet onderhouden. Je ziet de hulpeloosheid in zijn ogen. Het wordt tijd voor ons om naar het vliegveld te gaan. We rekenen onze drankjes af en stoppen hem wat extra's toe. Met ons hoofd vol met gedachten lopen we het strand af. Hoe treffen we hem de volgende keer aan? Ons wiegje stond in Nederland, zijn wiegje in Gambia.

Met deze impressies van onze reis wil ik aangeven wat Afrika, Gambia, en haar mensen met ons doet. Soms kom je in een "rollercoaster" van gevoelens terecht.

Wat eraan voor af ging:

Onze reis heeft als hoofddoel het weer op orde krijgen van de clinic in Somita, het Health Center en de opening van het community building. In de bijlage van deze nieuwsbrief heb ik de lopende projecten verder uitgewerkt.

Het is zaterdagavond, de avondschemering valt langzaam over het vliegtuig. Onder ons zien we de Sahara voorbijglijden. Over enkele uren zijn we weer in Gambia. Om aan de temperatuur te wennen overnachten we eerst in een hotel aan de kust. Morgen gaan we naar onze mensen in Somita.

Naast diverse kleine projecten en de opening van het community center, zal dit bezoek in het teken staan van het ziekenhuis in Somita. Door vervelende omstandigheden dreigde de medische voorziening in Somita verloren te gaan. Een stichting uit Engeland probeert al langere tijd invloed te krijgen op het reilen en zeilen van de clinic in Somita. Op zich is dit niet verkeerd, maar er werd respectloos omgegaan met de belangen van de mensen van Somita. Het is prijzenswaardig dat het VDC heeft gedurfd om het initiatief in eigen hand te nemen en hierdoor de gevolgen heeft durven accepteren: even geen nurse, geen medicijnen en andere steun. " respect us, we are poor but not stupid". Ze verdienen respect, arm zijn wil niet zeggen dat men minder is!

Wij zijn samen met het VDC aan de slag gegaan om de clinic weer optimaal te laten functioneren, zonder steun van derden. Voor Somita is dit allemaal een bijzondere les geweest. Afhankelijkheid van sponsors levert uiteindelijk altijd problemen op. Stopt de sponsor of stelt deze onacceptabele voorwaarden, dan dienen de problemen zich aan!

Ons principe is en blijft: wij betalen geen salarissen, maar helpen met het opzetten van projecten waar geld uit komt. Deze middelen kunnen gebruikt worden voor andere projecten, zoals salarisbetalingen voor de clinic, aankoop medicijnen. Uiteindelijk betaalt de bevolking zelf.

Eind vorig jaar hebben we de nieuwe ambulance naar Somita gebracht, deze is voor een deel betaald uit de huurinkomsten van de markthal.

Een ander mooi voorbeeld is dat de rente van onze micro kredieten bank werd gebruikt om het schoolgeld te betalen voor meer dan 100 kinderen waarvan de ouders dit niet konden. Zo betaalt het collectief en ondersteunt men elkaar. Onze rol is om te faciliteren, wij brengen geen ontwikkelingshulp. Ze zijn zelf in staat om dit op te pakken.

Tijdens ons bezoek hebben we samen met het VDC (Village Development Comité = soort bestuur van het dorp) bezoeken gebracht aan Bwiam Hospital en FDDF. We zijn erg blij dat dit geresulteerd heeft in een compleet nieuwe bezetting van de clinic. Inmiddels is de eerste Nurse gearriveerd, voor de 2e loopt een sollicitatieprocedure, er hebben zich al enkele kandidaten gemeld. De beide nurses worden betaald door de overheid en FDDF. Wij zijn met het VDC in overleg om te bekijken of er vanuit de lopende projecten een salaris bonus betaald kan worden om de Nurse voor langere tijd te binden.

Ook zijn we bezig om het medicijnen te kort op te lossen. Hiervoor hebben we contact met Lamin Health Center. Deze grote clinic nabij de grootste stad van Gambia wordt al jaren succesvol gerund door Annemieke de Koning. Omdat wij geen medische kennis hebben wordt dit verder opgepakt door Ton Luckers, internist van het ziekenhuis in Beugen. Ton is al diverse keren met ons mee geweest en is bekend met de situatie in Gambia.

Na een korte nacht aan de kust gaan we naar Somita om daar de komende dagen te blijven. Deze keer slapen we in het nieuwe community building. Al jaren wordt gevraagd om Somita te helpen om een dergelijke voorziening te kunnen bouwen. Omdat we steeds het idee hadden dat dit een onderkomen voor ons zou worden, zijn we er niet op ingegaan. Wij waren tevreden met een simpele slaapplek in de clinic of elders in het dorp.

De opzet van het community building is echter anders dan we gedacht hadden. Het is een ruim gebouw, met een grote centrale ruimte waarin allerlei bijeenkomsten kunnen worden gehouden. Er zijn ook 5 slaapkamers, voorzien van douche en toilet waar gasten kunnen overnachten. Omdat Somita ver van de kust ligt en er vaak bijeenkomsten worden gehouden, overheid en andere organisaties, is er vraag naar overnachtingsmogelijkheden.

Het nieuwe community building heeft deze mogelijkheid. Wij waren de eerste gasten. Het is een geweldig mooi gebouw geworden. De materialen zijn door ons betaald, het hele dorp heeft meegeholpen met de bouw,

waardoor er geen loon betaald hoefde te worden. Onze aannemer Omar heeft er een mooie gebouw van gemaakt. De zaterdag na onze aankomst is het gebouw geopend. Het was een groot feest, waarbij veel hoogwaardigheidsbekleders waren uitgenodigd. Ook TV en radio ontbraken niet. Omdat het een gebouw is voor het hele dorp werd er voor alle inwoners van het dorp gekookt. De voorbereiding voor dit maal heeft meer dan 1 dag geduurd, het was een bijzonder spektakel.

Dit was alweer ons 17^e bezoek aan Somita. Samen met de mensen van Somita hebben we weer veel zaken aangepakt. Naast de clinic en het community building zijn we begonnen met de uitbreiding van het watersysteem en andere projecten. Het huidige watersysteem functioneert goed. Er wordt betaald voor water, hierdoor heeft men een flinke financiële buffer opgebouwd. Omdat Somita blijft groeien moet het systeem worden uitgebreid. Er zijn 8 nieuwe tappunten gepland over een lengte van 1500 meter. Omdat men dit grotendeels van het spaargeld wilde betalen, heeft men gekozen om het systeem niet op solar maar op het netwerk aan te sluiten. Helaas hebben we moeten constateren dat het elektriciteit netwerk erg onbetrouwbaar is, gedurende vele uren per dag is er geen stroom. We hebben aangeboden om te helpen om de uitbreiding van het systeem met solar, zonnepanelen, uit te rusten. Dit project wordt nu verder uitgewerkt. We hebben nog geen idee van de kosten. Een ander groot project in voorbereiding is de ACE1 Cooker. Hiervoor verwijs ik naar de bijlage, de projectenlijst. Het belooft een groot project te worden, niet alleen voor Somita, maar voor heel Gambia. We zijn op verzoek van de Gouverneur van West Coast Region, het economische hart van Gambia in overleg met de minister van Environment (Milieu). Dit project kan een welkome aanvulling zijn op de milieuplannen van de nieuwe regering. Het is goed voor het tegengaan van de ontbossing, voor de gezondheid en biedt mogelijkheden voor verlichting en andere zaken.

We krijgen steeds meer vragen van mensen om mee te gaan naar Somita en een weekje met ons door te brengen in ons dorp. Zoals het er nu uitziet gaan we in de 2^e helft van november weer naar Gambia. Mochten jullie interesse hebben, geef dit dan zo snel mogelijk door.

Wij danken alle gulle gevers voor hun bijdragen en hopen ook in de toekomst weer een beroep op jullie te mogen doen. We doen het niet voor ons zelf maar voor de kinderen van Somita en hun toekomst. Jullie bijdragen zijn van harte welkom op rekening NL53ABNA0561525234, t.n.v. Dawda Stichting Gambia. Onze stichting heeft de ANBI-status, waardoor giften binnen de fiscale spelregels aftrekbaar zijn.

Kijk ook eens naar onze site: WWW.DAWDASG.NL. Deze site wordt dagelijks bijgewerkt en geeft jullie een goed beeld over alle ontwikkelingen in Somita.

Jullie kunnen ons ook steunen door gebruikte kleding, schoenen en andere textiel bij ons af te geven, Langeweg 34, 6591 XX Gennep, Sprokkelveld 32, 6596 DL Milsbeek en Pr. Willem Alexanderstraat 15, 6576 BK Ooij of bel ons even.

Namens de bevolking van Somita hartelijk bedankt,

Dawda Stichting Gambia

0485 – 540740 / 0637470520 / e_corstjens@hotmail.com / dawdasg@gmail.com / WWW.DAWDASG.NL

Eric en Mariëtte Corstjens, René van Steen, Peter Janssen.

Projectenlijst:

Poultry School: Voedselvoorziening is een groot probleem in Afrika. Samen met de school hebben we vorig jaar het Poultry project op gestart, een kippenfarm. De Poultry is volledig geïntegreerd in het onderwijs en bedruipt zichzelf helemaal. Het project dient diverse doelen, voedselvoorziening, ei en vlees, mest voor de schooltuin, praktijks voor de kinderen en het dorp. De Poultry functioneert goed. Er is weinig uitval door sterfte. Er is ook een goede afstemming met betrekking tot de periode van verkoop van de kippen met de nieuwe Poultry bij het Skill center.

Poultry Skill Center: De school Poultry was voor ons een pilotproject. We hebben afgesproken dat we bij het slagen van het project een 2e Poultry zouden opstarten, deze keer bij het Skill Center in Somita. Dit is een centrum waar de vrouwen van het dorp en de kinderen, welke de school voortijdig hebben verlaten, de drop-outs een vak kunnen leren. Ook deze Poultry draait inmiddels volop. Een van de leraren van de school, Peter Gomez, begeleidt de mensen van het Skill center. De samenwerking is erg goed. Om de markt niet te verstoren stemt men de verkoop van de kippen op elkaar af, zodat de beide Poultry's ieder om de 6 weken kippen kunnen verkopen. De conclusie is de beide Poultry succesvol zijn. Van de opbrengsten van de Poultry kunnen andere activiteiten in het Skill Center worden bekostigd. Dit laatste is hard nodig, want de overheid is sinds enkele jaren gestopt met de ondersteuning van deze activiteiten.

Oil Press Machine: Dit project heeft nog steeds te kampen met de politieke problemen. Begin vorig jaar was het de onzekerheid m.b.t. de verkiezingen, dit jaar was de oogst goed, maar heeft de nieuwe regering verzocht om zoveel mogelijk pinda's aan de kust te verwerken om de inkomsten op peil te houden. Pinda's zijn een belangrijk gewas. Een deel hiervan wordt gebruikt voor eigen consumptie, het ander deel om olie van te maken. Deze olie bevat belangrijke vitamines, onmisbaar in het schaarse menu van de Gambianen. Ook dit jaar werden de pinda's na het drogen vervoerd naar de kust en verkocht om tot olie geperst te worden. De goede olie werd geëxporteerd. De machine zorgt ervoor dat de pinda's niet meer tegen een lage prijs verkocht hoeven te worden, maar direct kunnen worden omgezet naar de voedzame olie. Andere dorpen kunnen hun pinda's tegen een geringe vergoeding laten persen. De machine levert extra inkomsten op, waarvan medicijnen gekocht kunnen worden voor de Somita clinic. We verwachten dat deze machine nu echt overuren gaat maken.

De clinic, Somita Health Center: Dit onderwerp hebben we in de nieuwsbrief al uitgebreid beschreven.

Ambulance: Het health center is een clinic waar alleen de eerste noodzakelijk medische hulp verleend wordt. Voor complexe medische hulp is men aangewezen op het veel verder gelegen ziekenhuis in Bwiam. De nieuwe ambulance is prima en heeft al veel ritjes gemaakt. De auto is voor 75% door onze stichting betaald, het restant door Somita zelf uit de huuropbrengsten van de markthal. De ambulance staat nu in de felle Afrikaanse zon, er wordt gewerkt aan een soort carport.

Bookkeeping office: Er zijn veel projecten in Somita, welke allemaal aan elkaar gekoppeld zijn. De winst van het ene project gaat naar het andere. Een deel van de huur van de markthal gaat naar de clinic, voor salaris van de medische staf. Een deel van de opbrengst van de couscous-dorsmachine gaat naar het medicijnenfonds, etc. etc. Om overzicht te blijven houden over alle projecten hebben we een centrale boekhouding opgestart, het Bookkeeping office. Alle administraties van de projecten worden hierin onder gebracht, onder leiding van Seedy See, de development werker. Hij krijgt assistentie van 2 jongeren uit Somita, welke hiervoor een opleiding gaan volgen. Zij gaan na het voltooien van hun opleiding alles overnemen. De opleiding wordt door ons gesponsord. Het is ook de bedoeling om de administratie van het VDC, Village Development Comité, het bestuurlijke "orgaan" van Somita, hierin onder te brengen. Het ministerie van Local Government and Lands heeft ook belangstelling voor dit project! Dit project staat volop in de belangstelling.

Volwassenonderwijs: Tijdens ons vorige bezoek zijn de 2 klassen, 50 vrouwen, gestart met volwassenonderwijs. De helft van deze vrouwen is nooit naar school geweest, de andere helft heeft de school al op jonge leeftijd verlaten. Tijdens ons verblijf hebben de vrouwen laten zien dat ze leergierig zijn en heel veel geleerd hebben. Door middel van een toneelstuk hebben ze ons laten zien dat ze grote vorderingen hebben gemaakt, ze kunnen nu lezen en schrijven. Ze kunnen nu hun kinderen helpen met huiswerk. De bedoeling is om begin volgend jaar te starten met de 2e groep volwassen, waarbij de mannen aan de beurt zijn.

Computeronderwijs: De in april 2016 geleverde computers worden volop gebruikt. Computeronderwijs is nu een deel van het lesrooster van groep 9 t/m 12. Een enthousiaste leraar leert de kinderen Word en Excel, maar leert ze ook de werking van de computer, waarbij de kinderen uitvoerig onderwijs krijgen over de soft- en hardware. Ook de volwassenen kunnen in de avonduren computerles krijgen. De eerste groep vrouwen van het volwassenonderwijs staat al ingeschreven en popelt om te beginnen. Iedereen kan er terecht met vragen over het gebruik van computers.

Internet: De internetaansluiting levert nog problemen op. We hadden gehoopt dat dit probleem voor juli 2017 opgelost zou zijn, maar helaas is dit niet het geval. Vogels blijken de bekabeling van enkele zendmasten te hebben doorgebeten. Afwachten maar hoe dit verder verloopt. We hebben nu een internetcafé zonder internet, dus geen inkomsten. Dit is jammer, want van deze inkomsten zouden de energie kosten voor de computers van de school betaald worden. Helaas moeten we constateren dat dit nog steeds niet is opgelost.

Markthal: De 18 winkels zijn verhuurd, er is een wachtlijst. De bezettingsgraad van de 60 marktplaatsen stijgt. Het banksaldo van de markthal groeit. Hier heeft Somita aangetoond dat zelfredzaamheid niet alleen maar een loze kreet is. Na deze betaling van de ambulance is er nog voldoende over om de toekomstige salarisbetaling voor het health center niet in problemen te brengen. Echt een top project!

Science-onderwijs: Langzaam stijgt het onderwijsniveau. Er zijn weinig mogelijkheden om goed science-onderwijs te volgen, natuur- en scheikunde, biologie en ICT-onderwijs. In overleg met onze sponsor, MRC Holland Foundation, wordt er met Henriette Sonko, Nederlandse Consul, gewerkt aan een project om dit verder vorm te geven. Hiervoor zijn we op bezoek geweest bij het ministerie van onderwijs. Het project wordt verder uitgewerkt. De opzet is om regionale centra te starten waar men uitgebreid science-onderwijs kan volgen, gekoppeld aan basis science-onderwijs op de diverse scholen. Helaas is dit project door de politieke problemen nog niet verder uitgewerkt.

E-readers, is Tabletproject geworden: In samenwerking met MRC Holland Foundation is er op 3 scholen in Gambia, waaronder Somita, een pilotproject opgestart om jonge kinderen te leren lezen. Dit gebeurt door het inzetten van tablets, met speciale software. De kinderen kunnen spelenderwijs kennismaken met taal. Geweldig om te zien hoe enthousiast de kinderen dit oppakken en hoe de leraren dit delen met de kinderen. We hopen dat dit project een voorbode kan zijn om het tekort aan lesmiddelen op te lossen.

Bibliotheek: De schoolbibliotheek is klaar, alle boeken staan keurig geordend in boekenkasten. Er is zelfs een bibliothecaresse aanwezig. Kinderen kunnen boeken lenen om mee naar huis te nemen, maar ze kunnen ook in een rustig hoekje in de bibliotheek lezen. Jongere kinderen worden voorgelezen. Zelfs de ouderen in het dorp raken geïnteresseerd in de boeken van de Bibliotheek. Ook al kunnen velen niet lezen, komen ze toch nieuwsgierig kijken.

Couscousthreshing machine: Binnenkort begint het couscous seizoen oogst, voor de dorsmachine veel overuren. Een deel van de opbrengst gaat naar het medicijnenfonds. Helaas is de vorige oogst door allerlei tegenvallers grotendeels mislukt. We gaan ervan uit dat begin 2018 deze machine volop gebruikt gaat worden.

Rice Milling machine:(machine om het kaf van de rijst te halen). Deze machine is 7 jaar oud en is aan vervanging toe. De eerste jaren heeft deze machine ruim winst gedraaid. Helaas is de winst geheel besteed aan reparaties. Dit is een voorbeeld om aan te tonen dat een administratie met afschrijvingen noodzakelijk is. De winst had beter besteed kunnen worden om een nieuwe machine te kopen. Het Bookkeeping office zal bij dit soort beslissingen een grote rol gaan spelen.

Couscous Milling:(machinemachine om de couscous en mais tot meel te vermalen). Deze machine, van Chinese makelij, is al 9 jaar oud en functioneert nog steeds goed. Tijdens ons bezoek in oktober 2017 is de motor van deze machine, na 9 jaren trouwe dienst, vervangen door een nieuwe dieselmotor. Deze motor is geheel betaald uit de opbrengsten van de machine zelf. Na deze aankoop is er nog voldoende geld over voor onvoorziene uitgaven voor deze machine. Geweldig om te zien dat dit project zo goed loopt.

Handtassen van afval: Kleermaker Jawara maakt fraaie handtassen van afvalmaterialen. De eerste serie liet nog wat schoonheidsfoutjes zien, de tweede serie ziet er erg goed en mooi uit. Deze bijzondere tassen zijn bij ons te

koop voor €10 per stuk. De opbrengst gaat geheel naar Somita. De tassen zijn een bijzonder mooi cadeau voor de komende feestdagen en vergeet ook de verjaardagen niet.

Waterproject: Het aangelegde watersysteem functioneert perfect. De zonnepanelen worden keurig onderhouden en door de “contributie-betalingen” voor het water is er een behoorlijke reserve voor eventuele reparaties en onderhoud. Omdat Somita blijft groeien moet het systeem worden uitgebreid. Er zijn 8 nieuwe tappunten gepland over een lengte van 1500 meter. Omdat men dit grotendeels van het spaargeld wilde betalen, heeft men gekozen om het systeem niet op zonnepanelen maar op het netwerk aan te sluiten. Helaas hebben we moeten constateren dat het elektriciteit netwerk erg onbetrouwbaar is, gedurende vele uren per dag is er geen stroom. We hebben aangeboden om te helpen om de uitbreiding van het systeem met solar, uit te rusten. Dit project wordt nu verder uitgewerkt. We hebben nog geen idee van de kosten.

Tuin school: Vorig jaar hebben we de watervoorziening van de Nursery school uitgebreid, waardoor er ook voldoende water is voor de meer dan 1.000 leerlingen van de Somita, Lower, Upper en Secondary school in Somita. Hierdoor kan de schooltuin fors worden uitgebreid. Er wordt nu gewerkt aan een bananenplantage, streven is om 100 bomen te planten, de eerste 50 staan er al. Deze bananen zijn deels voor eigen consumptie, maar ook voor verkoop. Samen met de groente van de schooltuin zorgt dit voor extra voedsel en inkomen voor de school en praktijkles voor de kinderen. Tijdens ons bezoek, oktober 2017, bleek dat de waterleiding gesprongen was. Een snelle reparatie heeft dit probleem opgelost. Om ervoor te zorgen dat er ook 's ochtends en 's avonds voldoende water is, worden er op onze kosten 8 waterreservoirs aangelegd. Hierdoor is de watervoorziening ook gewaarborgd als er nog geen zonne-energie is. Helaas moesten we ons bezoek constateren dat het watersysteem weer defect was, diverse gesprongen leidingen, waardoor een deel van de schooltuin verdroogd was. De leiding is inmiddels weer hersteld en wij vertrouwen erop dat de tuin weer tot volle bloei zal komen. Water is en blijft een probleem in Afrika, zeker als je geen onderhoud pleegt!

Micro kredieten bank: Dit jaar zijn er alweer 75 leningen verstrekt. Het totaal aantal verstrekte kredieten ligt nu boven de 650 leningen. Alles wordt keurig terugbetaald. De rente werd gebruikt om schoolgeld van te betalen, omdat het onderwijs nu gratis is, wordt de rente nu gereserveerd voor de clinic. De bank heeft gezorgd voor veel bedrijvigheid. De markthal is vooral hierdoor erg succesvol, voor het drijven van handel kan men krediet krijgen bij de micro kredieten bank. Seedy, de beheerder van de bank, heeft op onze kosten zijn opleiding gevolgd. Samen met zijn assistent kunnen ze de micro kredieten bank naar volle tevredenheid. We controleren ieder jaar de boeken en kunnen hen alleen maar complimenten geven. Beide heren mogen verder geen studeren op onze kosten.

Opleidingen t.b.v. Somita: Einde van dit schooljaar studeren er weer een fors aantal kinderen, leeftijd 18 tot 21 jaar, af op de secondary school in Somita. Helaas kunnen velen van hen geen vervolgstudie starten, omdat er geen geld is. We hebben met de principal van de school, Koyo Kandeh, afgesproken, dat wij bereid zijn studies te sponsoren, mits dit uiteindelijk ten goede komt aan Somita. Te denken valt hierbij aan een medische opleiding tot Nurse. Een ander voorbeeld is de opleiding voor accountancy, ten behoeve van het Bookkeeping office.

Omar project: Een van de grootste successen is onze aannemer Omar. Hij heeft al meer dan 100 man, voornamelijk uit Somita, aan het werk. Zijn orderportefeuille is goed gevuld. Hierdoor hebben velen zicht op een betere toekomst in eigen regio. Veel gezinnen kunnen hierdoor extra rijst kopen. Tijdens ons bezoek aan Somita bleek dat er in heel Gambia bijna geen cement te koop was. Hierdoor hadden zijn mannen onvrijwillig vakantie. Geen werk betekent geen inkomen. Net voor ons vertrek bleek door een slimme actie van de Nederlandse consul de levering van cement weer opgang te komen, waardoor er weer gebouwd kon gaan worden. Omar is een van de drijvende krachten in Somita. Hij is lid van het VDC, runt met succes zijn aannemersbedrijf en heeft sinds kort ook een grote groentetuin aangelegd. Deze tuin laat zien dat een collectief bewerkte tuin erg succesvol kan zijn. Er werken meer dan 60 vrouwen in deze tuin. Ze mogen de opbrengst zelf houden, een klein deel gaat naar Omar en zijn gezin. Omar bouwt nu nog voornamelijk scholen, deze projecten worden gesponsord door MRC Foundation uit Amsterdam. Om niet afhankelijk te zijn van een opdrachtgever is Omar ook op andere gebieden werkzaam. Hij krijgt de eerste opdrachten om woningen en andere kleinere gebouwen te bouwen. Bij zijn nieuwe tuin is een luxe woning voor zijn gezin in aanbouw. Deze woning ligt pal aan de doorgaande weg en dient als zijn reclamebord. Er is veel belangstelling voor zijn woning en de verwachting is dat hij hierdoor meerdere opdrachten zal krijgen. Dit betekent voor vele jongeren uit Somita dat ze werken blijven houden en een toekomst in eigen regio kunnen opbouwen. Dit bevordert de welvaart in Somita, waardoor de markthal nog drukker wordt en de

vraag naar micro kredieten blijft stijgen. Dit betekent ook meer inkomsten voor de community Somita, waardoor bv. de gezondheidszorg gewaarborgd blijft. Dit maakt de cirkel rond. We zijn trots dat we destijds geïnvesteerd hebben in de opleiding van Omar, het resultaat is zichtbaar. Ondanks alles blijft Omar erg eenvoudig en zorgt hij echt goed voor zijn mensen. Iedereen is trots om voor Omar te werken.

ACE Cooker/ mini solarsysteem: In Afrika, dus ook in Gambia, wordt op hout/houtskool gekookt. Dit heeft vele nadelen. Er wordt in slecht geventileerde ruimtes gekookt, de ontbossing neemt snel toe en in de steden moet er fors worden betaald voor stookhout, gemiddeld 20 Dalashi per dag (€ 0,40). Het bedrijf ACE heeft een kooktoestel (ACE 1 Cooker) ontwikkeld waarmee veilig en milieuvriendelijk gekookt kan worden. Het apparaat verbruikt slechts weinig brandstof, houtsnippers, biomassa etc. Het apparaat wordt door zonnestroom gevoed, een kleine ingebouwde ventilator zorgt voor voldoende zuurstof om maximaal 1.000 graden te bereiken. Maar dat is nog niet alles. De ACE1 heeft een USB-poort waarmee mobieltjes kunnen worden opgeladen, maar het meest bijzondere is wel dat er ook een ledlamp meegeleverd wordt. Dit laatste is erg belangrijk. De huidige stroomvoorziening is erg slecht en instabiel. Ook is een aansluiting, aankoop meter, erg duur. Het niet hebben van verlichting levert m.n. voor de kinderen problemen op. Zij kunnen na zonsondergang, dit is tussen 6 en 7 uur 's avonds, niet meer studeren. Tijdens ons bezoek hebben we de Cooker diverse malen gedemonstreerd. Tijdens de opening van het community building was een groot gezelschap aanwezig, welke zeer geïnteresseerd waren in de Cooker. De interesse kwam niet alleen van de mensen van Somita, maar ook de aanwezig gasten van andere dorpen en de vertegenwoordigers van de regering spraken enthousiast over de Cooker. De demonstratie is opgenomen voor de TV. We zijn benieuwd of dit is uitgezonden. Een van de geïnteresseerden is de Governor van West Coast Region, mr. Bakary K. Sanyang. Zijn interesse ging zo ver dat hij ons uitnodigde op zijn kantoor in Brikama. De Governor is verantwoordelijk voor de West Coast Region, het economische hart van Gambia, met de meeste inwoners. Hij rapporteert direct aan de president. Tijdens ons bezoek hebben we het Cooker project uitvoerig besproken. Hij gaf aan dat dit project perfect aansluit bij de nieuwe strategie van de minister van Milieu om voorzieningen te treffen om het milieu minder te belasten. De minister neemt contact met ons op. We zijn begonnen om dit project verder uit te werken. De distributie en verkoop in Somita kan worden opgezet in combinatie met Micro kredieten. De Governor vertelde ons ook dat hij erg enthousiast is over alle ontwikkelingen in Somita en vroeg ons of we dit ook in andere dorpen wilden opstarten. We hebben hem aangegeven dat onze stichting daar te klein voor is. Kopiëren kan niet, eerst moet er vertrouwen gewonnen worden, dit kost vele jaren. Daarna kun je pas verder gaan.

Powertiller: dit is een kleine motorische ploeg waarop men kan zitten. Dit apparaat zal over enkele maanden, voor aanvang van het regenseizoen in juli, overuren gaan draaien. Nu bewerken de mensen, voornamelijk vrouwen het land met kleine hakscheppen. Dit is zwaar werk, ze staan uren gebukt te zwoegen om de harde grond te bewerken en vrij te maken van onkruid.

Cassava verwerking: De voedselvoorziening blijft een probleem. Het is nog steeds te eenzijdig. Naast rijst en couscous verbouwt men ook cassava. Het probleem is echter dat dit slechts zeer beperkt houdbaar is. 3 dagen na de oogst is het niet meer te gebruiken. Via een stichting welke werkzaam is in Liberia, midden Afrika, hebben we informatie ontvangen over mogelijkheden om de cassava te verwerken tot houdbare producten, met een zeer hoge voedselwaarde. We zijn samen met Somita en de stichting bezig om een eerste aanzet te maken voor een cassava project.

Community building: hiervoor verwijst ik naar de nieuwsbrief.

Dawda's dochter Fatou: onze stichting heeft Dawda Stichting Gambia, vernoemt naar onze eerste contactpersoon in Gambia, Dawda Jarju. Helaas is deze man veel te vroeg overleden. Hij was onze steun en toeverlaat gedurende de eerste jaren. We hebben hem beloofd om voor zijn dochter Fatou te zorgen. Fatou's moeder is direct naar haar geboorte overleden. Fatou, ze is nu 25 jaar, heeft op onze kosten gestudeerd. Ook voor haar was het vinden van een baan erg moeilijk. We zijn trots te kunnen melden dat ze als enige van haar opleiding een baan heeft gevonden en eindelijk aan haar toekomst kan gaan werken. Volgend jaar gaat ze trouwen, we worden als eregast uitgenodigd op haar bruiloft. Natuurlijk valt Fatou niet onder de noemer project, maar we willen jullie toch informeren over dit succes en haar geslaagde zoektocht naar een baan.